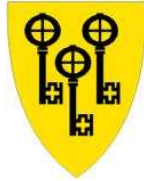

*FÔRINGSPLAN
FOR ELG I GOL KOMMUNE
2008 – 2012*

Planen er utarbeidd av Vilt – og innlandsfiskeremnda i Gol
Hausten 2008
Revidert hausten 2010

Forord

Å forvalte ein elgstamme som ikkje tek omsyn til geografiske grenser, er ei utfordring. Elgbestanden i Gol kommune på nordsida av Hallingdalselva inngår i eit større område som til saman tel 8 kommunar, 4 i Hallingdal og 4 i Valdres. Det er utfordrande når elgen nyttar store areal til sommarbeite, medan han om vinteren samlast på mindre område der skogsareal vert hardt råka. Høg irregulær avgang (til veg og jernbane) krev at forvaltninga og rettighetshavarar set inn tiltak som vil betre situasjonen.

Vilt – og innlandsfiskeremnda i Gol har teke initiativ til å utarbeide ein plan for systematisk fôring av elg i samarbeid med grunneigarar og viltforvaltninga i kommunen. Planen skal gjelde i ein femårs periode og skal evaluerast årleg. Det er eit viktig poeng at fôringa skjer som følgje av den høge irregulære avgangen og på grunn av dei store beiteskadane, ikkje for å halde elg ”kunstig” i live.

Nemnda vil takke dei som har vore med på å utarbeide planen, Øyvind Brenno, tidlegare leiar i nemnda, og Jon Anders Hefte frå Jernbaneverket.

Innhald

Forord	2
Innleiing	4
Situasjonsskildring	4
Fôringsplan	6
Økonomi	7
Evaluering	7

Innleiing

Gol kommune har ein topografi med sørvende dalsider som kvar vinter vert opphaldsstad for stadeigen elg og trekkelg frå Hemsedal og kommunar i Valdres. Elg trekkjer også ned frå høgareliggande parti sør for Hallingdalselva. Mengda av elg vil variere i takt med snømengda og korleis beitetilgangen i fjellet er.

Beitetakseringar frå 2005, 2006, 2007 og 2009 syner alle at beitepresset jamt over er for stort. Beitinga på alle artar, bortsett frå einer, er så hard at produksjonen av nye skot og kvistar er redusert. Dermed er sommarbeite og vinterbeite forringa i høve til den produksjonsevna desse områda har. Særleg er det vinterbeita der forholda er kritisk. Furu er også ettertrakta fôr om vinteren, og dermed vert skogeigarar hardt råka økonomisk. Fleire stader er det svært vanskeleg, nesten umogleg, å få opp ny bestand av denne tresorten.

Statistikk frå Hjorteviltregisteret og Jernbaneverket syner at det kvart år, og i all hovudsak vinterstid med store snømengder, vert påkjørt mellom 30 og 50 elg berre i Gol. I løpet av jaktåret 2006/2007 vart 35 elg registrert drepne av bil og tog, medan det siste jaktår 2007/2008 vart drepe 41 elg. Vinteren 2007/2008 var ein vinter der snøen kom tidleg, og der snømengda var stor. I slike vintrar vert det hardt for elgen å finne fram til fôr, og den søkjer mot dalbotnen på jakt etter lettare mattilgang. I dalbotnen går riksvegar og jernbane som utgjer ein stor trussel for hjorteviltet.

Elg vert påkjørt når dei kryssar veg og når dei oppheld seg langs jernbanelina. Når det vert fôra i sidedalar, og ein held elgen vekk frå nærområda til veg og bane, reduserer ein påkjørslar både på veg og jernbane. Strategisk fôring nær veg kan også redusere påkjørslar fordi elgen ser på vegen som ein barriere som han slepp å krysse sidan han har rikeleg med mat og skjul på den eine sida. Fjerning av vegetasjon innanfor jernbanegjerde gjev elgen mindre grunn til å opphalde seg der, og påkjørslar vil sjeldnare skje (*Kjelde: Elg og trafikk 2004*).

Kommunal målsetting hjortevilt:

Det er eit mål for forvaltninga av hjortevilt å ha stammer med friske og vitale dyr, ei fornuftig fordeling på alder og kjønn, og tal på dyr som er tilpassa beitegrunnet. Storleiken på bestanden må være berekraftig sett ut frå årsleveområda for dyra (K-plan for Gol 2001-2010).

Fôring av elg i Gol skal ikkje komme i konflikt med den kommunale målsettinga for hjortevilt.

Situasjonsskildring

Trekkruiter

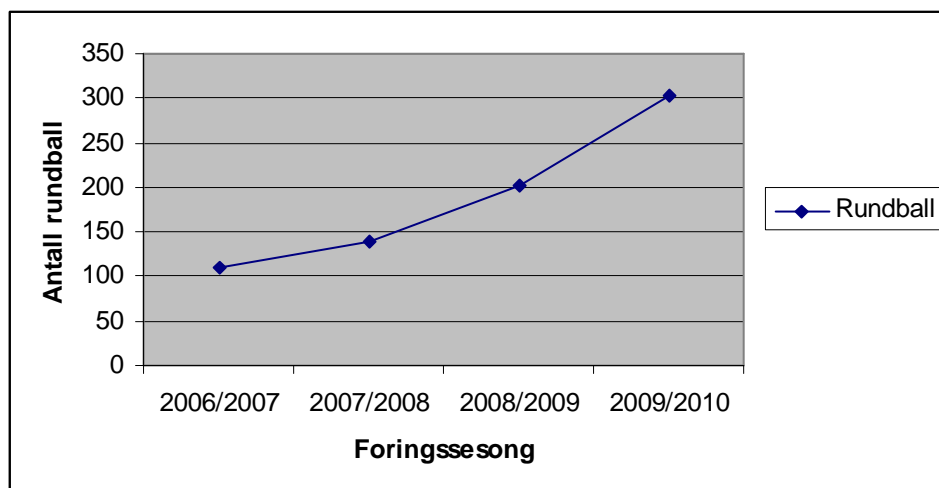
Elgen som trekker til Gol, kjem i all hovudsak frå nord, nordaust. Det vil seie frå kommunane Nord-Aurdal, Vang og Vestre Slidre samt noko frå Hemsedal. Dette er observert gjennom fleire år. I tillegg vert det bekrefta av jegerar i desse kommunane som finn færre elg om hausten etter vintrar med høg irregulær avgang i Hallingdal. Noko elg kjem sannsynlegvis også frå høgareliggande område i Nes og Ål.

Beiteskader

Dei største konsentrasjonane av beiteskader i Gol kommune fins i dei austlege delane av kommunen. Særleg er plantefelt i Hagaskogen, Herad, Søråsen og Bergasida (Åsgardane) hardt råka. Elgbeitetaksering frå 2009 i 17 bestand i kommunen syner at beitebelastninga er for høg. Rekruttering av beiteplanter i gruppa ROS til fôrproduksjon er nærmast fråverande. For bjørk og furu er situasjonen litt betre, men også her vil fôrproduksjonen minske om ikkje beskatninga går ned..

Fôringshistorikk

Vilt – og innlandsfiskeremnda i Gol har i ei årrekke støtta fôringstiltak i kommunen. Inntil 25 000 kr vert utbetalt årleg til Gol grunneigarlag som styrer med dagens fôring. Det er til no ikkje stilt noko krav til korleis fôringa skal skje. I år 2007/2008 vart det søkt om støtte for 138 rundball, medan talet i 2006/2007 var 110 rundball. I 2008/2009 vart det gjeve tilskot til 202 rundball. Sesong 2009/2010 auka rundballbruken kraftig. Det vart utbetalt tilskot til 304 rundball. Sjå figur 1.

Figur 1. Utviklinga i tal på rundball brukt til fôring i Gol kommune

Fôr

Det må gjerast ein jobb med å ha nok rundball tilgjengeleg. Gol grunneigarlag i samarbeid med styra for alle elgvalda i kommunen bør kunne ta hand om dette. Dersom ansvaret med å skaffe fôr blir lagt til fôringsansvarleg kan det verte vanskeleg å finne nokon villige til den jobben.

Fôringsplassar

Dagens fôringsplassar ligg godt spreidd rundt i Gol kommune og er plasserte i høgareliggende strøk. Dei fleste av dagens fôringsplassar vil kunne verte brukt i denne planen då dei har riktig plassering og fangar opp mykje elg. Det viktigaste med desse fôringsplassane er at fôringa startar tidleg nok og såleis motverkar at elgen trekker ned i dalsidene der risikoen for påkjørslar er størst. I tillegg er det under 600 meter over havet at forynginga av furu er størst.

Skjer fôringa i bjørkeskogen vil ein kunne unngå mykje skade på ungskog av furu. Ein bør halde fôringsplassar unna ungskog med minimums 1 km avstand, og ikkje leggje plassane i nærleiken av plantefelt.

Fôringsplassar (etter evaluering fyrste sesong 08/09):

- Grønlistølan/ Jondalen (desse avløyser kvarandre)
- Smylihaugen/ Rust (desse avløyser kvarandre)
- Bjødnamyra
- Skåledalen
- Steinstølan
- Ruken
- Thorshaugskog
- Trillhustippen
- Skaraåsen/Grov
- Narumslia
- Skysskafferengene
- Slaatta
- Brendehaugen på Søråsen
- Meåni/Veikultjern på Søråsen

Det er formålstenleg å plassere fôringsplassar innanfor kvart jaktfelt slik at alle interessentar vert involvert. Likevel må det viktigaste vere å ha fôringsplassar som fungerer, og som er plassert slik at dei fangar opp trekkande og stadeigen elg.

Påkjørslar 09/10, 08/09, 07/08

Det vart påkjørt og drept til saman 12 dyr av tog og bil/ større køyretøy sesongen 2009/ 2010. dei er ei lita auke frå 2008/ 2009 då til saman 10 dyr vart drept. Nivået er likevel lågt samanlikna med 2008: **41 elg**, 2007: **35 elg**. Saman med ryddetiltaka langs jernbanelina iverksatt av Jernbaneverket kan dette tyde på at systematisk fôring har hatt ein positiv effekt.

Brøyting

Det vil vere mogleg å få tilskot frå Jernbaneverket som skal dekkje både fôring og brøyting. Brøyting i samband med fôring er eit viktig tiltak, spesielt med omsyn til å gje elgen ein annan farbar veg enn jernbanelina.

Utvida jakttid på elg

Fylkesmannen i Buskerud har laga forskrift om utvida jakttid på elg fram til 2012. Den nye jakttida på elg vil då vere frå 25.09 til 23.12. Sidan fôring også vil skje i jakttida må det vere ein gylden regel om ikkje å skyte elg på eller like i nærleiken av fôringsplassane. Det må likevel presiserast at fôringsplanen ikkje har som mål å gjere vinterjakta vanskeleg.

Auke i jaktkvota på elg

Vilt – og innlandsfiskeremnda i Gol har følgd tilrådingane frå ValHal elgregion som tek sikte på å auke uttaket av elg under jakta. Dette vert gjort for å betre vinterbeita og redusere dei store skadane på ungskog av furu. I tillegg har ValHal peika på situasjonen kring påkjørslar

langs veg og jernbane, og at auke i kvotene kan gje færre farlege tilfeller der tog eller andre trafikkøyretøy råker elg.

Fôeringsplan

1. Fôringa skal skje på fôeringsplassar nemnda og fôeringsansvarlege vert einige om. Avstand til jernbane må ikkje vere nærmare enn 500 meter.
2. Fôringa skal komme i gang tidleg slik at elgen vert verande i høgda, **seinast 1. desember.**
3. Fôeringsplassen må vere stor nok slik at elgen vert verande der.
4. Fôringa må vere stabil og dekke behova til elgen.
5. Fôringa må avsluttast når elgen ikkje lenger oppheld seg på plassen.
6. Det bør vere ein fôeringsansvarleg for kvar fôeringsplass.
7. Ansvarleg for fôring skal føre logg over talet på rundball som vert brukt, registrere dato og snødjubde samt sett elg på plassen. Det er også nyttig, i den grad det kan registrerast, å vite korleis alder og kjønnsamansetnaden er. Nemnda utarbeider enkle skjema som skal nyttast.
8. Logg skal leverast innan 1. juni kvart år.
9. Etter kvar vinter må det ryddast opp på fôeringsplassen. Fôeringsansvarleg har ansvaret for dette.

Økonomi

Vilt - og innlandsfiskenemnda har i vedtak 15.05.07 avgjort at fôring vert dekkja med inntil 25 000 kroner inntil noko annan vedtak vert fatta.

Frist for innsending av rekning til fôring vert sett til 1. juni.

Vilt – og innlandsfiskenemnda vil at all fôring som skal motta støtte frå det kommunale viltfondet må oppfylle dei retningslinene fôeringsplanen setter.

Den nye planen til fôring vil sannsynlegvis krevje større ressursar enn tidlegare og dette betingar at det gode samarbeidet mellom kommune og grunneigarar held fram.

I tillegg vil nemnda at det må søkjast om støtte frå forsikringsselskap og Jernbaneverket. For at Jernbaneverket skal gje økonomisk støtte må fôring ikkje skje nærmare enn 500 meter frå jernbanelina.

Evaluering

Logg frå kvar fôeringsstad må leverast innan 1. juni

Planen skal evaluerast årleg før 1.august slik at ein kan gjere naudsynte endringar før neste sesong tek til.